

Közoktatás a számok tükrében

Az Okker Oktatási Iroda legújabb kiadványa A magyar közoktatás a számok tükrében című könyv, melyet Szalay Lászlóné és Hablicsek László készítettek.

A kiadvány 28 táblázat és 10 ábra segítségével mutatja be, teszi szemléletessé a közoktatás jellemzőit, a változtatásokat, azokat tendenciáit. A szerzők fő célja: a legfrissebb adatok egy kiadvány keretében történő közreadásával segíteni mindazon szakembereket, akiket érdekel a közoktatás ügye, akik abban tevékenykednek, s a döntéshozó szerveket, szervezeteket, amelyek hatást gyakorolnak a közoktatás fejlesztésére.

A táblázatok, ábrák tanulmányozása alapján megállapítható, hogy a pedagógiai munka működési feltételei szerény mértékben javultak a 90-es években. A képzési kapacitások csökkenése mérsékeltebb volt a tanulólétszám csökkenésénél. A főfoglalkozású pedagógusok

létszáma emelkedett, és az egyes intézménytípusokban tapasztalható létszámcsökkenés csak minimális. A nem pedagógus létszám mintegy 9 ezer fővel emelkedett, ami minőségi változást is jelez.

Az osztályok, csoportok megszűnése is csak tendencia volt, de mértékében nem követte a tanulólétszám csökkenését. A feltételek minőségi javulását jelzi, hogy a pedagógus-munkakörben szakképesítés nélkül dolgozók aránya csökkent, viszont növekedett — és meglehetősen magas — az új tantermek és tornatermek száma.

A pénzügyi mutatók szerint az állami költségvetés növekvő mértékben támogatja a közoktatást. Ezt jelzi a közoktatási kiadások növekvő aránya az államháztartási és a nemzeti össztermékben belül. Erre utal a tanulóra yertített oktatási költségek emelkedő mértéke is. Az iskolákban a diákszociális ellátás mértéke viszont csökkent.

TISZTÚJÍTÁS, FIATALÍTÁS

A nagy múltú Magyar Pedagógiai Társaság Fejér megyei tagozata megtartotta az idei közgyűlését. Az elnök beszámolójában és a hozzászólásokban egyaránt megfogalmazódott: a tagozat válságos éveket élt át; különböző okok miatt. Nem találta meg azokat a feladatokat, amelyeknek megoldása tartalmassá tehetné létét.

A VI. nevelésügyi kongresszus előkészítése, a kongresszuson való tevékeny részvétel arra elegendő volt, hogy tagozatunk életben maradjon, ahhoz azonban kevés, hogy felnőjön feladataihoz, s valóra váltsa — az adott körülményekhez igazodva — a kongresszus hosszú távra szóló üzenetét. Ehhez új erők bevonására és fiatalításra van szükség.

Ez részben megtörtént: a közgyűlés Békefi Győzöt választotta meg megyei elnöknek. Ez a döntés nem csak fiatalítást jelent, az új elnök ugyanis ismert és elismert pedagógus, reméljük, hogy képességeit a nevelésügy országos gondjainak feltárásában és megoldásában is gyümölcsözőttni fogja.

A közgyűlés társelnökké választotta meg a leköszönt elnököt, Pásztor Bertalant, hogy szervezze és irányítsa a tagozat dunaujvárosi csoportját. A tagság megerősítette tisztségben Székely Imrét, a tagozat titkárát.

A fiatalítás és megerősítés a tagságra is vonatkozik. Elsősor-

ban azoknak a pedagógusoknak a jelentkezését várjuk, akik elismert szakemberek, akik szívesen megosztanák velünk tanítási tapasztalataikat, akik képességeiket az iskola falain kívül is szeretnék kamatoztatni.

Azt hisszük, hogy feladataink közül nem maradhat ki a pedagógus pálya presztízisének visszaállítása. Ezt nem érdekvédelemmel akarjuk elérni, hanem tisztességes munkával, eredményes nevelői tevékenységgel. Ennek egyik része a pályakezdemők segítése, a didaktikai módszerek átadása. Szeretnénk folytatni tagozatunk szép hagyományát: meghívunk majd egy-egy országos hírű előadót. Arra is törekszünk, hogy humánusabbá váljon a nevelői magatartás. A tanáriban sokszor elhangzik a panasz: szemtelenek, tiszteletlenek a diákok. Ezek a jelenségek előfordulnak, de vannak ellenkező tapasztalataim is: a tanulók tisztelik azokat a nevelőket, akikre föl lehet nézni, akik nemcsak követelni tudnak, hanem tanítani is, s akik tisztelik, és szeretik tanítványaikat.

Mindez csak fzelítők azokból a feladatokból, amelyeknek a megoldása ránk vár. Bízunk abban, hogy a megfiatalított vezetőség és a megerősített tagság — híven a megyei tagozat korábbi hagyományaihoz — új színfoltokkal gazdagítja majd a megyei pedagógusok életét.

Pásztor Bertalan

Ötszáz hazai moziban közel 15,5 millió néző

NEM SZERETI ROZIKA A MOZIT?

Rozika vagy megvénült, vagy csak megsiketült, mert hiába mondják neki: „gyerünk a moziba be”. Nem megy, vagy csak nagyon ritkán, egyszer egy évben. Nem szereti már Rozika a mozit? Statisztikusok és média-szakértők egyetértenek abban, hogy nem erről van szó. Igenis, szereti. Szereti videón, szereti televíziós képernyőn, csak éppen nem megy be a moziba.

Am ebben sincs semmi különös. Most nemcsak Rozika nem megy be a moziba, hanem Rosanne, Rosalynn és Rosemarie sem. A hazai mozik látogatottsági aránya alig marad el a külföldiekétől, s már azt is kiszámították, hogy ha a mozijegyek ára felmenne 4-500 forintra, a mozik abban az esetben is nyereségesek lennének, ha csak annyian látogatnák őket, mint tavaly.

A hazai mintegy 500 filmszínház tavalyi látogatottsága 15 millió 238 ezer volt, közel négyszázezerrel kevesebb, mint egy évvel korábban. Ahhoz képest, hogy négy esztendővel ezelőtt még 3600 mozi volt az országban, s hogy az elmúlt évben is tucatszám zárták be a mozikat, ez a csökkenés elhanyagolható. Sokkal elgondolkodtatóbb a kép, ha a magyar filmek nézettségi statisztikáját vizsgáljuk.

Az említett 15 millióból ugyanis mindössze 519 ezer 532 fizető néző volt kíváncsi az új magyar filmekre, ami 337 ezerrel kevesebb az előző évinél. Tehát a külföldi filmek nézettsége lényegében nem változott, a magyar filmeké újra mintegy 40 százalékkal csökkent.

És még mindig nincs ok a pánikra. Noha a tavalyi filmtérkép, néhány kivételtől eltekintve nem nyerte meg a közönség

Fehérváron is Koltai Róbert filmje volt a legnézettebb. A külföldiek közül a Drakula ugyancsak szép számú nézőt vonzott

tetszését, a magyar filmek szélesebb értelemben vett nézettsége nem változik. Csak az országos televíziós csatornákon 264 magyar „mozielőadás” volt 1993-ban, s nem érdekelten ezek megoszlása sem. A legkevesebb a TV-1 érdeklődött a magyar filmművészet iránt. Ez a csatorna, melyet kormánykörökben hangsúlyozottan a nemzeti kultúra hordozójának szeretnék látni, egy év alatt 8 magyar fil-

met sugárzott, s áprilistól júliusig, tehát négy hónapon keresztül egyáltalán nem mutatott be magyar filmet. Ennek lehetnek műsorpolitikai okai is, mert a TV-2-n tavaly 55 alkalommal játszottak magyar filmet, míg a „felpörgőben” lévő Duna TV legalább másnaponta bemutatót egy magyar filmet, összesen 201-et. Ha tekintetbe vesszük, hogy a magyar filmgyártás 1905 óta összesen mintegy másfél-

ezer filmet alkotott, ez a szám elképesztő és kissé aggasztó is. Meddig lehet ezt bírni ilyen tempóban? Mindamellett tény, hogy a Duna TV nézettségét javarészt a magyar filmeknek köszönheti.

Visszatérve a mozivászonra. 1993-ban gyakorlatilag egy magyar film akadt az elkészült 19 közül, amelyre be lehetett vinni a közönséget: Koltai Róbert Sose Halunk meg című filmjének 209 ezer nézője volt. Sok ez, vagy kevés? A többihez képest sok, a Jurassic Park közel egymillió nézőjéhez képest kevés. Arra vall, hogy egy közönséggennyel találkozók, s mint a kritikusok különdíja jelezte, szakmailag sem alávaló film még a megsiketültöben lévő Rozikát is visszacsalogatja a moziba. Továbbá arra, hogy a jövedelmező filmkészítés Magyarországon sem reménytelen vállalkozás. A film ugyanis közel 20 milliós jegybevételt hozott csak a hazai mozgóképiüzemi forgalomban. Nyugodtan feltételezhető tehát, hogy mivel a Sose halunk meg-et több országban megvásárolták, s televíziós, védeós bevételekre is számíthat, ez a film behozza a ráfordításokat, hosszú távon bizonyára nyereséget hoz.

Nem mondható el ugyanez a hazai termés többi részéről. Bereményi Géza A turné című filmjét az év végéig 28 ezer 358-an nézték meg, az Anna filmjének 12 ezer nézője volt. A Gyermekegyikösszesség, Szabó Ildikó filmje, mely Cannesban Fipresci-díjat kapott, Budapestben megnyerte a filmszemle legjobb filmje kitüntető címet, s kapott a forgalmazástól 191 előadási lehetőséget. Ezeket összesen 5148 fizető nézőt regisztráltak, a többi magyar film 10 ezernél kevesebb nézővel ment.

Kulturmix

Pátkaiak Abán

A pátkai Gárdonyi Géza Művelődési Központ és az iskola szülői munkaközösségének felnőtt színjátszó csoportja Móricz Zsigmond: *Sári bíró* című vígjátékával vendégszerepel Abán. A művelődési házban február 12-én 18 órakor kezdődik a pátkaiak vendégjátéka.

Dorottya-bál Csákberenyben

Vidám farsangi mulatságot rendez február 12-én este 8 órától a csákberenyei művelődési ház. A jókedvet lakodalmas játék is fokozza, lesz öreglány, deli legény s minden mi szem, szájnak ingere.

Pentelei farsang farka

A Dunamenti Regionális Népfőiskola rendezésében február 12-én a Mező Imre iskolában rendezik meg a Pentelei farsang farka című vígjátékot, amely 14 órakor maszkos felvonulással kezdődik és éjjelkor bögő-tetéssel végződik.

A fehérvári „Tékozló Fiú öccse” emlékidézése Párizsban

A Magyar Intézet Keszei István estje

Jó érzés, hogy többé nem vagyunk elszigetelve a nyugati magyarságtól, hogy a világban működő magyar intézetek rendezvényei az anyaország és a külföldiek szoros kapcsolatát tükrözik. Ezt tanúsítja az az irodalmi est is, amelyről nemrég kaptunk hírt. (A sajtóból is és a rokoni-baráti értesülések révén is.) A párizsi Magyar Intézet január végén rangos irodalmi estet rendezett „...de megmaradt a szívverése...” címmel Keszei Istvánra emlékezve. A bevezetőt Csoóri Sándor tartotta A Tékozló fiú öccse címmel (megjelent az Új Magyarországon). Ebben az esszé terjedelmű írásban Csoóri megpróbálja megfejteti azt a „későn született, rejtélyes kapcsolatot”, ami Keszei Istvánhoz, a költőhöz és emberhez fűzte. Hiszen földiek voltak, ahogy ebben a körben Csanádi Imrével vagy Bella Istvánnal. Ám csak képzeletbeli találkozá-

saik, érintkezéseik lehettek, a „királyi város” utcáin. S hogy Fehérvár mit jelentett a Párizsban elhunyt költőnek, az a Csoóri idézte versből is kiviláglik: „Koronázó városom!..Hogy visszatérjek hozzád, nincs remény./Megye-székhely! Ott székelsz szívem székhelyén...”

Az estén elhangzott Keszei István Fehérváron elmondott 56-os beszéde és a verseiből készült összeállítás. A költő francia barátja a Tú című verset megzenésítve adta elő.

Szerencsére megérhettük, hogy a szellemi visszatérésnek nincs akadálya. 1990-ben a Vörösmarty Társaság kiadta a költő válogatott verseit A ktelés címmel. De olyan tervek is születtek, hogy 1995-ben, a 60. születésnap alkalmából egy új, minden eddiginél teljesebb Keszei István kötet lát napvilágot az Orpherus Kiadó gondozásában. Sipos Gyula, a ma is Párizsban élő kiváló irodalomkritikus, emigráns-barát pedig egy fehérvári emléktábla elhelyezését szorgalmazta. A Vörösmarty Társaság jövőre, az avatóra bizonyára szívesen látja Sipos Gyulát és azokat a párizsi magyarokat, akik költőjüknek vallozták Keszei Istvánt. (ime)